

zákona použitých; rozhodným je jedině, byla-li si obžalovaná zřejmě přemrštěnosti ceny, jí — byť z příkazu manželova, — požadované vědoma, což není vyloučeno tím, že cenu stanovil manžel.

Čís. 757.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Zábavné knihy, obrázkové knihy pro mládež a hudebniny jsou předměty potřeby.

(Rozh. ze dne 4. března 1922, Kr II 99/22.)

Nejvyšší soud uznal o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona práve m: Nálezem předsedy lichevního soudu u okresního soudu v X. jako zástupce úřadu správního ze dne 4. března 1921 byl porušen zákon v ustanovení § 12, odstavec třetí, vládního nařízení ze dne 3. září 1920, čís. 516 sb. z. a n., v § 1 tohoto nařízení, jakož i v ustanovení § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Nálezem předsedy lichevního soudu při okresním soudě v X. jako zástupce úřadu správního ze dne 4. března 1921 byl Josef F., knihkupec v L., sprostěn z obžaloby, že dne 18. prosince 1920 v L. neměl na předmětech potřeby, t. j. různých knihách, vyložených ve výkladech, vyznačeny ceny na zřetelně viditelném místě a dobře čitelným písmem a že tím spáchal soudně trestný správní přestupek podle § 12, odstavec třetí nařízení vlády republiky Československé ze dne 3. září 1920, čís. 516 sb. z. a n. Soud vzal za dokázáno, že obžalovaný neměl několik druhů knih opatřených cenami, při nejmenším tak, že nemohly býti každým postřehnuty. Soud postavil se však na stanovisko, že romány, obrázkové knihy, vypravování a vůbec knihy, sloužící účelům zábavným, nelze čítati ku předmětům potřeby. Knihy školní a vědecké mohly by prý se považovati za předmět potřeby, avšak knih takových nebylo vůbec ve výkladě. Dle náhledu soudu nebyl prý proto obžalovaný povinen, knihy pro děti a knihy zábavné označiti cenami, poněvadž prý je dlužno považovati jen za předměty luxusní, kdežto dle předpisů citovaného zákona mají se označiti cenou jen předměty, sloužící denní potřebě. I ohledně hudebnin lze prý jen uvést, že se nejednalo o hudebniny pro potřebu školní, nýbrž pro zábavu, takže i zde nebylo povinnosti označiti je cenou. Tímto nálezem byl však porušen zákon. Hledíc k § 1. vládního nařízení ze dne 3. září 1920, čís. 516 sb. z. a n., v němž se v příčině pojmu předmětu potřeby poukazuje na § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., jsou pro výklad pojmu tohoto směrodatna hlediska posléze citovaného zákona. Na rozdíl od cís. nařízení ze dne 21. srpna 1916, čís. 261 ř. zák. a předchozích předpisů byl rozšířen již §em 1. císařského nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., s nímž se doslova kryje § 1. zákona čís. 568/19, obor předmětů potřeby na všechny věci movité, které přímo nebo nepřímo slouží životním potřebám — nikoli nezbytným životním

potřebám — lidí a zvířat domácích. To se stalo dle uvozovacího výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 17. dubna 1917, věstník čís. 17 proto, by čeleno bylo obvyklé námitce osob odpovědných pro předražování, že předražené zboží není pro potřebu lidskou nezbytným. Nemá se proto, jak tomu bylo dle zmíněných dřívějších císařských nařízení, zkoumati, zda životní potřeba, která má býti dotyčným předmětem uspokojena, je nutnou a nezbytnou, nýbrž směrodatným je pouze, zda je tu životní potřeba vůbec a slouží-li jí ten který předmět. Dle toho neklade se důraz na náležitost nezbytnosti, větší nebo menší potřeby, užitečnosti neb účelnosti toho kterého předmětu, nýbrž rozhodno je jen, slouží-li předmět ten vůbec životním potřebám lidí. Není proto také na místě, omezovati pojem a obor předmětů potřeby na předměty potřeby denní, jak lichevní soud mylně za to má, nebo na předměty, způsobilé sloužiti potřebě všech a hodící se pro kohokoliv; dosti na tom, že používání jich jest potřebou jisté značnější části obyvatelstva. S hlediska těchto úvah, kryjících se plně se stanoviskem, zrušovacím soudem ve směru tomto důsledně zaujímaným, nelze z pojmu předmětů potřeby vylučovati zábavné knihy a hudebniny neb obrázkové knihy pro mládež, kdyžť věci ty slouží i potřebám výchovným a vzdělávacím a nikoli k ukojení choutek přepychových. Máť zákon na zřeteli zabezpečiti také ukojení potřeby ohledně takových předmětů, které slouží životním potřebám člověka naší doby a naší kultury. Je pak kulturní potřebou značné části obyvatelstva všech vrstev, věnovati volnou chvíli četbě knih zábavných, jež, odezírá-li se od knih závadných a méněcenných, jsou nejen osvěžením a vzpruhou pro ducha, nýbrž též zdrojem vzdělání a zušlechtění, tudíž způsobilé, zvýšiti kulturní a mravní úroveň jednotlivce i národa. Pokud jde o obrázkové knihy pro mládež, mají tyto nepopíratelný význam paedagogický, napomáhajíce doplňovati a zdokonalovati školní vzdělání a výchovu a tvoříce takto do jisté míry důležitou složku této výchovy. Netřeba šířiti se též zevrubně o tom, že hudbu čítati dlužno k nejkrásnějším uměním vůbec, ona poskytuje nejen milou zábavu, nýbrž vzdělává též duši a zjemňuje srdce. Český lid pak zejména pěstuje hudbu ode dávna se zvláštní zálibou. Nelze proto ani hudebninám odpírati ráz předmětu potřeby. Z hořejších úvah plyne, že lichevním soudem byl pojem předmětu potřeby ve smyslu § 12, odstavec třetí, vládního nařízení ze dne 3. září 1920, čís. 516 sb. z. a n., pokud se týče § 1. tohoto nařízení a § 1. zák. čís. 568/19 nesprávně vyložen a tím zákon v těchto ustanoveních porušen.

Čís. 758.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Kompensační obchod karbidem.

Skutková podstata trestných činů dle §§ 7 a 11 čís. 4. lich. zák. nepředpokládá úmyslu zjištného.

Ideální souběh trestného činu dle §§ 7 a 11 čís. 4. lich. zák.

Řetězovým obchodem jest jakékoliv jednání, jež — rozmnožujíc počet činitelů při přechodu zboží z výroby do spotřeby hospodářsky nutných a účelných — přechod ten prodlužuje a tím pravidelně zboží zdražuje zbytečně o výlohy, náklady a zisk neužitečného překupníka. Lhostejno, zda obchod zbožím, o nějž jde, jest volným čili nic; lhostejno, zda zby-